

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y cyfarfod:	4 Mehefin 2019
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Dafydd Meurig
Swyddog Cyswllt:	Aled Davies
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679003
Teitl yr Eitem:	Cais am adnoddau un tro o'r Gronfa Trawsffurfio i ariannu y Cynllun Gwasanaethau Cefnogi Dementia yn y gymuned (sy'n cynnwys Dementia Go) am gyfnod o flwyddyn.

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Prif bwrpas y Cynllun yma yw cefnogi gweithrediad blaenoriaeth gwella 6 yng Nghynllun Cyngor Gwynedd 2018-23 - 'Sicrhau fod gennym wasanaeth gofal sy'n helpu pobl fyw eu bywydau fel y maent yn ddyrannu'.

Yn dilyn cyfnod peilot llwyddiannus o ddwy flynedd, gofynnir i ddyrannu £97,660 o'r Gronfa Trawsffurfio i ariannu Cynllun Gwasanaethau Cefnogi Dementia yn y Gymuned (sy'n cynnwys Dementia Go), i ariannu 2 swydd llawn amser (ym Mhwllheli a Porthmadog) a dwy swydd 7awr yr wythnos wedi eu lleoli yn Nhywyn a Chaernarfon hyd at 31 Mawrth, 2020. Mae costau offer a hyfforddiant yn gynwysedig yn y swm a geisir uchod.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Mae ffrwd ariannu presennol y Cynllun uchod drwy'r Gronfa Gofal Integredig wedi dod i ben ar 31 Mawrth 2019. Mae Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-23 a fabwysiadwyd ar yr 8fed o Fawrth eleni yn nodi bwriad yr Adran Oedolion, lechyd a Llesiant i gydweithio gyda chymunedau Gwynedd i hyrwyddo cymunedau cyfeillgar i ddementia ac i hyrwyddo gwydnwch cymunedol fydd yn adeiladu ar gryfderau'r cymunedau hynny i atal y galw am wasanaethau gofal a chymorth.

Mae'r elfen Dementia Go, sydd yn rhaglen wreiddiol a ddatblygwyd yng Ngwynedd, wedi cael cydnabyddiaeth genedlaethol am ei flaengarwch a'r cyfraniad mae'n ei wneud i fywydau pobol a'u gofalwyr sy'n byw gyda dementia. Mae'n cael ei gyfeirio ato fel ymarfer da mewn cyhoeddiadau a thrwy gyflwyniadau mewn cynadleddau gan y Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru. Mae Cyngor Ceredigion ac awdurdodau eraill wedi mynegi diddordeb mewn efelychu'r Cynllun yn eu Cyngor hwy yn dilyn gwahoddiad i roi cyflwyniad o flaen rhanddeiliaid yn y maes dementia yn y Sir.

Trwy werthuso y prosiect hwn yn chwarterol a chyflwyno adroddiadau i'r Gronfa Gofal Integredig, mae tystiolaeth gryf yn dangos fod y Cynllun yn fodd i'r Adran wireddu ei phrif egwyddorion i:

- Sicrhau llesiant y rhai sydd angen gofal a chymorth
- Geisio atal anghenion unigolion rhag cynyddu, ac yn
- ymdrechu i sicrhau bod y cymorth iawn ar gael ar yr adeg iawn.

Gellir darlunio llwyddiant y rhaglen drwy storiâu personol yr unigolion sy'n rhan o'r grwpiau.

Wedi llwyddiant y rhaglen ddechreuol, mae nawr angen penderfynu os ydi'r Cyngor am neilltuo adnoddau i barhau â'r gwaith arloesol yma sy'n fodd o rymuso pobl sy'n byw gyda dementia, a'u gofalwyr, trwy sicrhau gwasanaeth ataliol penodol iddynt o fewn Canolfannau yn y gymuned.

Tra bod y dystiolaeth o fudd y rhaglen i gefnogi llesiant unigolion, teuluoedd a gofalwyr yn bur gadarn ac yn dangos gwerth y gwaith fel dull ataliol, mae gwaith pellach i'w wneud o ran mantoli yr arbedion ariannol. Nid yw hyn yn dasg syml gan fod pob achos yn wahanol a'r cyfanswm o wariant y gellir ei osgoi neu ohirio trwy gefnogaeth ataliol yn amrywio yn sylweddol. Mae'r gwaith yma eisoes ar y gweill a gobeithio y gellir amcangyfrif cyfraniad y rhaglen i reoli'r galw am ofal mwy dwys ymhen 6 mis.

Credir bod y Cynllun Gwasanaethau Dementia yn raglen sydd yn torri muriau ac yn sicrhau bod mynediad i bobl sy'n byw gyda dementia i wasanaeth llesiant. Mae'n canolbwyntio ar lesiant ac ar godi ansawdd bywyd trwy ymarfer corff a chadw'n gymdeithasol. Hefyd, mae'n fodd o roi cefnogaeth i ofalwyr a chael gofalwyr a theuluoedd pobol sy'n byw gyda dementia, i gefnogi ei gilydd.

3. CYFLWYNIAD

Mae'r gyllideb y gofynnir amdano uchod yn fodd o gyflawni y 5 maes rhaglen ganlynol:

- Byw'n dda gyda Dementia : Dosbarthiadau gweithgaredd corfforol cymunedol
- Prosiect "Munud i symud"(Moving moments) Cartrefi Gofal Cyngor Gwynedd
- Dymchwel muriau a thorri'r stigma o amgylch dementia
- Cefnogaeth a grymuso pobol, a'u teuluoedd, sy'n byw gyda dementia
- Ansawdd bywyd a chysylltu pobol.

4. RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Mae buddsoddi mewn ymyraethau ataliol o fewn ein cymunedau yn sicrhau ein bod yn cwrdd â'n hymrwymiad i drawsnewid gwasanaethau gofal, o'r gwraidd. Mae'r prosiect hwn yn fodd o newid diwylliant cymdeithas, i ddeall y cyflwr dementia yn well a chael yr arfau i ymdopi gyda'r realiti bod nifer cynyddol o drigolion o fewn ein cymunedau yn mynd i fod yn byw gyda dementia. Yr ystadegau cenedlaethol yw y bydd 1 person o bob 14 dros 65 oed ag 1 person o bob 4 dros 80 oed, yn datblygu dementia. Mae hyn yn ymledu i effeithio ar deulu agos, cyfeillion o fewn cymuned a'r asiantaethau cyhoeddus sydd yn gwasanaethu trigolion Gwynedd. Mae'r **Cynllun Gwasanaethau Cefnogi Dementia yn y Gymuned** yn ffordd o gefnogi y newid hwn.

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Mae rhaglen gynhwysfawr wedi ei chynllunio ar gyfer 2019-20 sy'n adeiladu ar beth sydd wedi gweithio'n dda dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae'n cynnwys gwasanaethau newydd ac yn defnyddio technoleg i'w chyflawni.

Bydd y gwaith datblygol yma yn digwydd ochr yn ochr â'r gwaith i faintioli budd y cynllun o ran rheoli galw. Wedi i'r gwaith hwnnw gael ei gwblhau bwriedir ei ystyried ynghyd a'r budd llesiant. Os bydd y canlyniadau yn gadarnhaol, ac ar sail gwaith hyd yma disgwylir iddynt fod, bydd cais am Adnoddau parhaol yn cael ei gyflwyno trwy'r drefn bidio flynyddol arferol yn yr Hydref.

6. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Barn y Swyddogion Statudol :

Pennaeth Cyllid:

Nodaf fod cais yma am £97,660 o adnoddau un tro o'r Gronfa Trawsffurfio'r Cyngor. Bydd nifer o geisiadau haeddiannol yn deillio o Gynllun y Cyngor yn cystadlu am adnoddau prin o'r Gronfa Trawsffurfio. Mater i aelodau'r Cabinet fydd blaenoriaethu'r ceisiadau sy'n gwneud gwahaniaeth wrth ddyrannu adnoddau o'r Gronfa. Cadarnhaf fod darpariaeth ddigonol i ariannu'r cynlluniau sydd wedi'u cyflwyno i'r Cabinet, a bod arian pellach ar gael o'r Gronfa ar gyfer rhai prosiectau fydd yn cyrraedd cyfarfodydd dilynol o'r Cabinet am gymeradwyaeth.

Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb